

Onderzoekskaarten Gevaren en bedreigingen

Inhoud in het kort

Deze onderzoekskaart hoort bij Beleef de Lente. Dankzij de webcams van Beleef de Lente wordt het wondere leven van verschillende vogels tijdens het broeden zichtbaar. Er zijn 5 onderzoekskaarten waarmee leerlingen hun kennis kunnen verdiepen: *Eieren en kuikens*, *Geluiden*, *Voedsel en snavels*, *Wonen en nestelen* en *Gevaren en bedreigingen*. Met leerlingen uit groep 1-4 kun je deze kaarten klassikaal behandelen.

Benodigdheden

- digibord met internetverbinding om filmpjes en livebeelden te bekijken – als de leerlingen zelfstandig met de materialen aan de slag gaan, hebben ze (per groepje) een apparaat met internetverbinding nodig

Aanvullende suggesties

- Gebruik de introductieles waarin de leerlingen kennismaken met de vogels van Beleef de Lente en hun belangrijkste kenmerken.
- Gebruik het logboek waarmee de leerlingen een dagboek bijhouden over een van de vogelnesten van Beleef de Lente. Ze observeren het hele proces van de voortplanting van de vogel.

Kerdoelen

Sluit aan bij de volgende kerndoelen van het domein Oriëntatie op jezelf en de wereld:

- Mens en samenleving, kerndoel **39**: De leerlingen leren met zorg om te gaan met het milieu.
- Natuur en samenleving, kerndoel **40**: De leerlingen leren in de eigen omgeving veelvoorkomende planten en dieren onderscheiden en benoemen en leren hoe ze functioneren in hun leefomgeving; kerndoel **41**: De leerlingen leren over bouw van planten, dieren en mensen en over de vorm en functie van hun onderdelen.

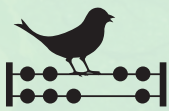
Lesdoelen

- De leerlingen weten aan welke voorwaarden een vogel-nest moet voldoen.
- De leerlingen weten uit welke stappen het voortplantingsproces bestaat.
- De leerlingen weten uit welke onderdelen het lichaam van een vogel bestaat.
- De leerlingen weten hoe verschillende vogels eten, leven, communiceren, zich voortplanten en wat mogelijke bedreigingen zijn.
- De leerlingen verwonderen zich over het leven van de vogels in Nederland.
- De leerlingen vinden het belangrijk dat vogels beschermd worden.
- De leerlingen observeren een vogel en verwerken hun observaties in een logboek.
- De leerlingen nemen maatregelen om het leven van vogels in hun directe omgeving aangenaam te maken.

Extra materialen

Hieronder vind je extra materialen die aansluiten op dit lespakket. Wil je meer materialen gebruiken, ga dan naar naar **Beleef de Lente**.

- **Leer de koolmees kennen**
- **Een nest vol ooievaars**

Onderzoekskaart

Gevaren en bedreigingen

Ieder jaar maken vogels een nest en leggen ze eieren. En ieder jaar worden veel jonge vogels geboren. Je zou denken dat je al deze kuikens dan ook ziet, maar dat is toch niet zo. Eieren worden door andere dieren opgegeten en veel kuikens gaan dood. Overal loert gevaar.

In deze onderzoekskaart leer je waarom vogels elk jaar eieren leggen en wat de gevaren zijn voor de vogels, hun eieren en de kuikens.

1. Welke vogel volg jij? Volg je nog geen vogel?

Kies dan één van de volgende soorten:

Slechtvalk

Ooievaar

Steenuil

Koolmees

Gebruik bron 4A tot en met 4D. Bekijk het basisfilmpje van jouw vogel.

2. Hoeveel eieren liggen er gemiddeld in het nestje van een vogel? Gebruik bron 5.

3. Gebruik bron 1A tot en met 1D. Hoeveel eieren liggen er nu in het nest van jouw vogel?

(Als de webcams uit staan, sla je deze vraag over.)

Bronnen:

Bron 1A, nestcamera **koolmees**

Bron 1B, nestcamera **slechtvalk**

Bron 1C, nestcamera **ooievaar**

Bron 1D, nestcamera **steenuil**

Als de nestcamera's uit staan, gebruik dan alleen deze bronnen:

Bron 2, **vogelgids**

Bron 3, **filmpjes**

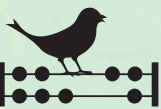
Bron 4A, basisfilmpje **koolmees**

Bron 4B, basisfilmpje **slechtvalk**

Bron 4C, basisfilmpje **ooievaar**

Bron 4D, basisfilmpje **steenuil**

Bron 5, **eieren in een nest**

4. Meestal zit één van de ouders op het nest om de eieren of de jongen te beschermen, maar als de jongen groter worden, zijn beide ouders vaker allebei weg om eten te zoeken.

Zijn de eieren of kuikens in het nest dat jij volgt goed beschermd als de ouders weg zijn?

omcirkel

(Als de webcams uit staan, sla je deze vraag over.)

JA / NEE

5. Waarom denk je dat? Waar zie je dat aan? (Als de webcams uit staan, sla je deze vraag over.)

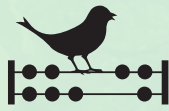
6. Als een vogel een nest gaat bouwen, heeft hij twee dingen nodig: genoeg eten en een veilige plek.

Er zijn best veel gevaren. Kun jij er een paar noemen? Als je zelf niets kunt bedenken,

bekijk dan eens de filmpjes met het thema

gevaar (gebruik het filter Gevaar).

Bonusvragen

7. Soms hebben vogels een truc om zichzelf te beschermen. Ooievaarkuikens bijvoorbeeld. Als er gevaar dreigt, gaan ze plat op het nest liggen en dan doen ze alsof ze dood zijn. Zo vallen ze minder op en roofdieren eten liever vers vlees.

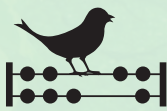
Welke trucjes kunnen vogels nog meer doen als er gevaar dreigt? Als je zelf niets kunt bedenken, bekijk dan eens de **filmpjes** met het thema gevaar (gebruik het filter Gevaar).

8. Je weet al dat als een vogel een nest gaat bouwen hij twee dingen nodig heeft: een veilige plek en genoeg eten. Er zijn best veel gevaren. Deze dieren eten weleens een vogelei.

Weet jij hoe ze heten? Schrijf de juiste namen bij de plaatjes. (Eekhoorn / Kraai / Vos)

Kijk eens naar deze plaatjes. Kun je ze in de goede volgorde zetten?

Antwoorden onderzoekskaart

Gevaren en bedreigingen

2. Gemiddeld 2 tot 6 eieren.

6. Mogelijke antwoorden eieren:

- roofdieren (vossen, marters, roofvogels) die de eieren en kuikens opeten;
- andere vogels die ook op die plek willen broeden en het nest 'kraken'/afpakken;
- slecht weer waardoor het nestje uit de bomen waait/valt.

Mogelijke antwoorden kuikens:

- een ziek kuiken: een ziek kuiken kan moeilijker overleven dan een gezond kuiken;
- te weinig voedsel voor de kuikens; dit hangt vaak samen met het weer: als het koud en nat is, zijn er bijvoorbeeld weinig insecten, dus minder voedsel voor koolmezen.

Algemene gevaren:

- Het weer
 - Het verkeer
 - Hoogspanningsleidingen, windmolens
 - Giftige bestrijdingsmiddelen
 - Andere (roof)vogels en (roof)dieren
7. • verstoppert in hoog gras, tussen de takken en bladeren van een boom of in een hol
- heel veel herrie maken (dat doen de jongen, om hun ouders te waarschuwen dat ze in gevaar zijn)
 - heel stil blijven staan alsof je een grasspriet bent of juist heel hard door elkaar gaan vliegen
 - een roofdier of roofvogel aanvallen en proberen te verwonden met je snavel of scherpe klauwen om hem zo weg te jagen
 - stil op de grond liggen en vertrouwen op je schutkleuren
8. Vos, kraai, eekhoorn.